

מסורת הש"ס

(א) [מנחות טו.] ב [לקמן
5:] ג [לעיל עט.]
(ד) [חגיגה טז.] ה [ע"י
פירש"י ברכות מז. ד"ה
אילן] ו [לעיל עט. יומא
ו: ז: מז: זבחים לג.]
ז [בראשית לה.] ח [לקמן
ג:]

תורה אור השלם

1. לֹא תֹכֵל לְזַבֵּחַ אֶת
הַפֶּסַח בְּאֶחָד שְׁעָרֶיךָ
אֲשֶׁר יִי אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ:
דְּבָרִים טוֹה
2. וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
הַפֶּסַח בְּמוֹעֲדוֹ:
בְּמִדְבַר ט ב

הגהות הב"ח

(ח) גמרא אפשר דעבד
בשני. ו"ב ז"ל דס"ל כמ"ד
בסמוך יש תשלומין לפסח
הבא בטומאה או דס"ל
לחלק בין מי שהיה זב
בפסח ראשון לבין מי שהיה
בדרך רחוקה בפסח ראשון
וק"ל: (ז) תוב' ד"ה
משלמין וכו' על ידי שליח
אבל הכא:

גליון הש"ס

תנוס' ד"ה משלחין וקשה
לרבי"א. ק"ל הא הכל לפי
הכד דטמאין אין עושין
בראשון ולא בשני וזה אם
נשלח הטמא הא בפסח
שני שיטערפו הטמאים יחד
איהו ושאר הטמאים יהיו
צבור דאין עושין פסח
שני וצ"ע:

מוסף תוספות

- א. למה משלחין אחד מן
התורקין ועבדי כלהו
בטומאה. **תוס' שאלת.**
ב. הילכך אין מוצלת לו
דרך רחוקה שאם כמין
ישראל פסחו. **שם.**
ג. וכשהוא בדרך רחוקה
אינו יכול לעשות חזק
לעצמו ויהי טמא כי טהור
שמוצלת לו דרך רחוקה.
ד. **שם.** ד. לפסח שני. **שם.**
ה. **ו**ה"ל דרשין דרשין **בבי**
חגיגה. **שם.** ו. שהרי חזק
לדורשין הוא. **שם.**
ז. ובהא פליגי מנן סבר
טומאה דחריה ולא מקרי
טהורין. **שם.** ו. והילכך
יש לו שחלומו. **שם.**

רבינו חננאל

איתמר היו ישראל מחצה
טהורין ומחצה טמאין
אמר רב מטמאין אחד
מהן בשרין. ואמאי האמר
רב הללו עושין לעצמן
והללו עושין לעצמן. אמרי
הכא במאי עסקין כגון
שהיו טמאין עורפין על
הטוריים אחד, והאב תאמר
א"כ הנה הוציא טמאין
יעשו בטומאה. סבר רב
אין היחיד מכריע את
הציבור לטומאה, כלומר
אחד כמי שאינו הוא. אי

לא תוכל לזכות אם הפסח באחד. בשביל יחיד לא תזבחנו שיהא
 אותו היחיד גורם ומועיל בשחיטתו שום דבר נטיה: איקרי קהל
 ומילתא מפ' בהוריות (פ): דקאמר ליה רחמנא ליעקב"ג גוי וקהל
 גויים ישיא ממך וכבר נולדו לו כל השבטים חוץ מזביונין הילכך שצט
 אחד חשוב כליצור ולא מידחי לשני:
 יעד שטומא. סוף פטורין אם היה ידיו:
 מטמאין אחד מארבע הארצות דייחין

וַיֹּאמֶר כָּל הַשְּׂבָמִים
לְעִצְמָן וּהְלָלוּ עוֹשֵׂין ל'
שִׁמְעוֹן קִסְבֵּר שֶׁבֶט
יְהוּדָה אוֹמֵר אֶפְיִלֹ
כָּל הַשְּׂבָמִים מְהוֹרִין
קִרְבֵּן צִיבּוֹר חֲלוּק ר'
אֶחָד אִיקְרִי קָהֵל וְהוּוֹ
קִרְבֵּן צִיבּוֹר חֲלוּק ו'
אֵיתֹמֵר הֵיו יִשְׂרָאֵל
מִטְּמָאִין אִמֵּר רַב א'
וְאִמְאִי נִיעְבְּדוּ הֵנִי ל'
דְּהָא אִמֵּר רַב הֵלָלוּ ע'
לְעִצְמָן אִמְרִי הִכָּא ב'
מִטְּמָאִין עוֹדִפִּין עַל הַט'

וועגדיה כולו צטומאט: **שווען**
וורקן **על עמא שרן**. הויל וחי
לאורמא היילך אין מכריע את
הציבור לטומאט: **מחגיגתו**. של מחר
אתה מטמאו כל שבעה: **אפשר**
דעיה. מחגיגת שבעי של פסח
שאו שמי של דהא כל ז' תשלומין
אית ליה: **קסבר כולן**. הימים של
רגל תשלומין של ראשון הן ואין
תשלומין זה לזה ופלותא היא בחגיגה
(דף טז). ומאן דאית ליה כולן תשלומין
לראשון סבר היכא דלא חזי לראשון
לך לא חזי: **מאי זייט נך**. להשתלח
דערן רחוקה: **ואן עקר משכניה**
ויסיבא. ויחזיק ויחזיקו ויהיט בתמיה.
מי יאמרו לנו להטריח עצמו היילך
הא עדיפא כרז: **רובן זבין**. דלא
מנו למיעבד בראשון: **אין סלומין**
לפסח **הנא צטומאט**. ואין הזבין
עושין את השני אפילו טברו: **רז**
הונא סבר טומאט דחויא היא
בציבור. ובקושי הותר להקריבו
הלכך לא משוין להו בטהורין
למדהי טמאין לשני: **ורב אדא**
סבר היסר הוא בציבור. ומשוין
להו בטהורין ודחו זבין לשני:

טסרה היבא דעבדי ציבור
כל היבא דלא עבדי ציבור בראשון לא עבדי יחיד ב
זילו אמרו ליה ^אלאבא ^בויעשו בני ישראל את הפסח
ליה אמר להו זילו אמרו ליה כי הוו כולתו זבין מאי עמי
אפשר לא אפשר הכא נמי לא אפשר איתמר היו רוב
זבין רב הונא אמר ^אאין תשלומין לפסח הבא בטומא
אמר יש תשלומין לפסח הבא בטומאה נימא בהא
אין תשלומין לפסח הבא בטומאה קסבר ^אטומאה
ומ"ד יש תשלומין לפסח הבא בטומאה קסבר ט
אמרי לא דכולי עלמא טומאה דחויא בציבור ו
דפרזיט ומר קבר טומאה נמי מידחיא וקרא משמע הכי אי

מצינן ליה לרב דאמר מחצה על מחצה כרוב והללו עושין לעצמן והללו עושין לעצמן. ושנינן כרוב לר' תנ"ק דאמר ויהי הטמא עודפם על הטהורין אפילו אחד עישו בטומאה ורכיב יהודה בטמאין אחד מן הטהורין בשרי, ונמצאו הטמאין עודפין על הטהורין שנים, כיצד כגון שהיו נמא אחד מן הטהורין נמצאו הטמאין נמא ואחד הטמאין צ"ט ומשכחת לה אפילו לאליעזר ואחד מן הטהורין לדרך רוקח, ויטמא בשרי וכו', ואסיקנא כסבר עובד כל מי שהיה טהור ונמא ואלה, כגון מי שהיה בדרך רוקח, ובא במעד ויכניסו בו, חוץ והולך כל הרגל. ושון כבר נדחה ואינו חוגג אותו הרגל, מאי עטמא כלהו תשלומין דראשון הוא. דתריייהו רב אין איהו מהן במל שיהי רוקח, ונמצא מחציתו. פ"י כפי תריות אהלו עובד הולך. איתריה איהו וכו' וכן כרוב ונמא אין תשלום לפניהם בא בטומאה, כלומר הוכיב אין עושין ליה לא הראשון ולא

כיצד צולין פרק שביעי פסחים

משלחין אחד מהן לדרך רחוקה. פירוש אחד מן הטעמים מדפריץ ויטמאנו צשק^ו וקשה לריצ"א * ארצה ישלחו אחד מן הטמאים לדרך רחוקה דהשם הו טעורין רובא ועבדי צטורה דכולה שמעתי אמרין דמהדרי^י אטורה ומיך דעולא

הפסח באחד שעריך
 ל' שבט אחד טמא
 וטהורים הללו עושין
 צמון מאי טעמא דרבי
 אחד איקרי קהל רבי
 שבט אחד טמא ושאר
 יעשו בטומאה שאין
 י' יהודה סבר שבט
 להו פלגא ופלגא ואין
 בדבי כולהו בטומאה
 חצה טהורין ומחצה

גופיה אמר לקמן במי שהיה טמא
 (דף 35:) דרך רחוקה לטהור ואין
 דרך רחוקה לטמא ולא היה מועיל
 שילוח טמא דלעולם אין מאתקף
 לאתם שצירושלים ואין נראה לר"י
 דטעמא דאין דרך רחוקה לטמא לפי
 שכשהוא צירושלים נמי אינו יכול
 לעשות פסחו אלא ע"י שילוח^א (ו) אבל
 הכא יש דרך רחוקה לטמא כיון
 דמחצה טמאין ואם היה צירושלים
 היה יכול דעמלו לעשות^א אלא נראה
 לר"י דמהדיקין שעשו כולם בראשון
 ולא ידחו הטמאין^א:

אין אחד מהן בשרץ **אתה** מדחהו מחניגתו. ואס

ודייהו והני לחודייהו
 שין לעצמן והללו עושין
 אי עסקינן כגון שהיו
 ודיין אחד אי הכי הו
 וברו כולהו בטומאה
 יא דאמר אין היחיד
 שומאה אי הכי הדר
 וני הני לחודייהו והני
 איכא תנא דסבר לה
 גא ופלגא לא עברי
 ה כרבי יהודה דאמר
 מטמאין אחד מהן
 לחצין אחד מהן לדרך
 קסבר שוחטין וזורקין
 ו במת מדחהו אתה
 מדחהו אתה מפסחו
 ממת נמי אפשר דעביד
 יונייני שלו קסבר עולא

תאמר והא קיימא לן
 בתמיד נשחט (על כפ). ערל וטמא
 משלמים קרבנותיהן ומירץ ריב"א
 הואיל והיא חוצה לבא בדרג יש לה
 דין ועולת ראיה דלרשין צפרק קמא
 דהגיגה (דף טז:) דלמא פטור מן
 הראייה שנאמר וצאת שמה והצאתם
 שמה כו' וכן איתא בירושלמי דליתקש
 לעולת ראיה ואם תאמר השתא
 כשמשלחו דדרך רחוקה נמי מדחהו
 מחגיגתו שאינו יכול לבא ביזוס טוב
 מחוץ לתחום¹ וכיון דלא חזי בראשון
 לא חזי בשני יוס לומר דיכול לבא
 ולעשות ביזוס ראשון מה"ט דלמחומין
 דרצנן ועוד נהי דכשישלחו דרך
 רחוקה עד שעת שחיטה שלא יכול
 לחזור לירושלים מצדד יום מכל
 מקום יכול לבא תוך התחום ויכנס
 למחר ועוד טמא וחגיגר דלא חזי בגיגו
 בראשון לא חזי בשני איכל הכא
 מיחזא חזי אלא שאינו יכול לבא

וְכִי הָיָה יוֹם רִאשׁוֹן בִּשְׁמֵת אֶף עַל
גַּב דָּלָא חָזִי אֲמַרְיִין בָּאֵלּוּ דְּכִרִים
(לְעֵיל דָּף ע:). לְעֵבֶד בָּאִין יוֹמִי:
עֶקֶר מִשְׁכַּנְהִי וְסִיבִיהּ וְרַחֲמֵי.
הָךְ פִּירְכָא לִיתָא לִמְלָן
י' דְּחֻשִׁיב לְדָךְ רַחוּקָא מְאִיסְקוֹפָת
עוֹרָה וְלַחְמָן וְאֵס תֵּאֲמַר וּמָה
תִּקְנָה רוּחָה רַב נַחֲמָן שִׁיעֵשׂוּ דֵּהָ
רַב נַחֲמָן גּוֹפִיָּה קִסְבָּר בִּפְרָק מִי
שְׁהִי טַמְאָ (לִקְמָן ג:). שׁוֹחֲטִין וְזוֹרְקִין
עַל טַמְאָ שֶׁרֶץ וְיֵשׁ לוֹמַר דְּקִסְבָּר
דְּלֵאלוּ פְּשִׁלְמוֹתֵי דְּרֵאשׁוֹל גִּינְהוּ
וְיִכּוֹל לְטַמְאוּתוֹ בְּחֵם:

יֵת לִיה אֵלֶּא בִּינֹן דְּלֵא לִימֵא בְּהֵא קְמִיפְלָנִי מֵר סִבְר

טמאי מתים ומיעוֹמֵן
 ירב אדא בר אהבה
 רבמיפלגין דמאן דאמור
 דחיה היא בציבור
 מאה הותרה בציבור
 הא פליגי מר סבר
 מהרה
 נדמה ואין ציבור נדמים

טומאה דחיה ומר
 סבר טומאה הותרה. השתא
 לכולי עלמא טהרה מידחיא ולא
 טומאה דאש כי יהיה טמא משמע
 דהאש לצדו טמא והציבור טהורים^א
 ומאן דסבר טומאה הותרה מיקרו
 שפיר טהורים^ב ומסיק דלכולי עלמא
 דחיה מר סבר טהרה מידחיא
 אלא עבדי צין צטהרה צין צטומאה:
 צראשון

שאר טמאן כגון זבין וזבות וכיוצא בהן כלל, דטהרה מדחיא אפילו שאר טמאין לשני שאר טמאין מן הראשון לשני, הלכך הני עבדו בשני כלל. ורב אדא בר אבהו אמר בשמואל. ושי שלא עשה הראשון יעשה השני, שמואלא מני דחיא, שאני עטמא ומאמי שאלא יכלו לעשות הראשון, וזבין ומצורעין מני כיצור בהו יכלו לעשות הראשון וקמיא דהיה חיי בצבור (ו"א) אפילו שמואלא דכין דטמאין מהימם עבדו הראשון שאלא היה חיי בצבור הלכך שאר הטמאין עושין חטא. ואתמרו דטמאין מהימם טמאין מהימם עושין הראשון דהא מיעוטא גיהו ומיעוטא נדחין לפסח שני, בשני מני אל עבדו דקייט צבור הראשון אל עבדו מיעוט בשני וכי כתיב ויפסדו בני ישראל היכא דאפשר, היכא כאלו כרין וכו'.

עין משפט
נר מצוה

נח א מ"י פ"א מהל'
חגיגה הלכה ד:
נב ב מ"י פ"ב מהל'
חגיגה הלכה ה:
ג מ"י פ"ג מהל' ק"פ
הלכה ד:
סא ד שס הלכה ה:

מוסף רש"י

אפרלו שבט אחד טמא.
 ח' ניסן וס' אל' לרבי
 יחידה שנט' אחד אורי
 קסל. הלכו דומה עמו,
 ושפט טול' נטומה עמו,
 ולפי שאין קרבן ציבור
 חזקו. ועשרי הממס
 הטהרים עשו פסח שני
 והשפט עושן פסח שני
 (מנחות 107). בטמאין
 אחד מהן.
 להכריע רוב ציבור לטומאה
 (לקט 13). הללו רובו
 צעצמן. שטמא, והחלו
 עושין לעצמן. שטומא.
 הטהור לא עבד טומאה.
 חזק כרוב רובו וטו טורין
 לא עבד טומאה. וטמאין
 חזקו נמי רובא ורובא
 לענין לא מיהדו (ע"ד
 ע"ד). כולוהו שטומאין.
 דראשון נינהו. שבי
 עשר בלח עשה המנוח
 עיקר עתה, דכמיט' שט
 ושלחמין עשה שטמאין
 (תרגום 10). טמאיה
 הדוריה חזקו צעצמן.
 לנזות קבושי' נדחית זללה
 שני ענלמה חזקו.
 שדאית עשו שחזק' מניה
 זל' שבתה מגור (תנ"ח)
 17. חזק' לא ע' ש' שרקין
 ציבור דומה אותה שטמא
 ואומה לא יחד גמור,
 וזל' מה המניח' שטמא
 מהדרינן שפט' שטמאיה
 (רומא 1: ח) ועל' עו.
 (טע).

נו חננאל (הפ)

את השני. וראיתו כר' נתן
דאמר לך חוקוק ראשון
דאמר לשני, וכן ראשון
ששלומך דראשון הוא,
הילכך שפס הראשון לא
היה דתתן תשובה שבא
בשמועה לא יאכלו מבני
זבין חבות וכו', ומני
נמי לא עברו דסדורה
דתתה המטריאן לפסח שני,
כתבתי אלו עושין את
העובין וחבותם והנדות
העירות האנוסין והשונגין
המזדקין והמזערין
ובועלי נדות ומי שהיה
טמא או ברך הרוק, וכן
א"כ למה נאמר טמא דהא,
בעי למיעבר אל שביקין
לדי, א"כ למה נאמר
מזי שיהו בדרך ורדן
לפטון מזי חרות. ומרבין
לרבותות מאשי, איך
הנאי יכול לא ריך נדחין
מן הראשון ועושין את
השני אלא טמא ומי
העביר בדרך הרוק, ובין
ומצערין מנין, ת"ל איש
שהלך כל היכי
ועביר שטחין בראשון
עברו טמאין בשני, אבל
לא עברו ראשון
א"כ שמועה, לא ראוי אלני

שאר טמאן כגון זבין וחבת וכיוצא בהן כלל, וטוהרה מדרחא אפילו שאר טמאין לשני, אבל טומאה לא מדרחא בשאר טמאין לשני, הלכך לא עבדו בשני כלל. ורב אדא בר אבהו אמר שי תשלומין לפסה הפא בטומאה. וזי שלע מהלך הראשון עושין השני, וטומאה ימי דרחא, מאי טעמא טמאי מתים להו עושין עושין השני פליג דהא יכלי לעבדו הראשון, וזבין ומצורעין נמי כיוצא בהו יכלי לעשות הראשון וישעו שני. ובבבלי עלמא טומאה שדחיה היא בציבור (ד"א) אפילו טומאה מדרחא דכיון דטמאין מתיב עבודת הראשון כטוהריה חשיבי טומאמת מת הנה יתיב בצבור הלכך שאר טמאין עושין השני. ואבתור רבין זכור ומיעוטא גמאז מהם. אבא רב טמאי מוחא און עושין הראשון דהא מעיטא נענה ומיעוטא נדחין לפסה שני, בשני נמי לא עבדו דקימא לן כל היכא דלא עבדו צבור בראשון לא עבדו מיעוטא בשני וכי כתיב ירשאו בני ישראל היכא דאפשר, היכא דלא איפשר חשבין להו כעבור מירא זכור זכור.